

³⁰ Сръбският текст е издаден от Ягича, *Starine III*, с историко-литературен увод; пак тамъ (V) е описаният от него български сборникъ „Александрия“, преведенъ отъ гръцки въ 1844 г. отъ учителя Х. П. Василевъ въ Карлово на Балкана, между другитъ биографии на Александра В.; въ България тя е била любимата книга за леко четене.

³¹ Българската е издадена отъ Миклошичъ, *Starine III*, хърватската — отъ Ягичъ. *Archiv IX*, руската отъ Пыпинъ, Очеркъ литер. исторіи повѣстей русскихъ 55, 306. Вж. и стр. 184 за разговора на рицара Pierre de Bracieux съ царъ Калояна и българитъ.

³² Сръбскиятъ Стефанитъ съ бълг. варианти е публикуванъ отъ Даничичъ, *Starine II*. Бълг. сборници за Варлаама (още не изд.) въ Рилския манастиръ и въ манастира Кицкани на долни Днестъръ. Предположението на Пипина за българския произходъ на руск. Синагрипъ се потвърждава отъ Бѣлковския сборникъ. Чехск. Варлаамъ (XIV в.) и „*Kalila va Dimna*“ (= Стефанитъ, Прага 1528) сж преведени отъ латински.

³³ С. Палаузовъ, Синодикъ царя Бориса, Временникъ Имп. общества исторіи и древн. росс. XXI, Москва 1855, Пълно издание още нѣма, М. Дриновъ тази година (1878) намѣрилъ още единъ новъ ржкописъ.

³⁴ Калоянъ пише въ 1202 г. на папата, че Петъръ и Самуилъ сж получили корона отъ Римъ, „*sicut in libris nostris invenimus esse scriptum*“, следъ което папата заръчалъ на своя легатъ „*tam per libros veteres, quam alia documenta inquirere diligentius veritatem*“. Калоянъ отново пише въ 1204 г.: „*inquisivi antiquorum nostrorum scripturas et libros, et beatae memoriae imperatorum nostrorum praedecessorum leges*“.

³⁵ Григоровичъ, О Сербіи, приложението, стр. 2.

³⁶ Тѣй нареченитъ хроники въ библиотеката на английския пътешественикъ Robert Curzon (по-късно на лорда Zouch), споредъ съобщението на проф. Вратислава сж нищо друго, освенъ две евангелия: едно отъ образа на царъ Иванъ Александра, и семейството му, другото е написано за Стефанъ Душана. Ср. моята статия: *Altislavische Handschriften in England*, Ягичъ, *Archiv III* (1878), 121—133.

³⁷ Известие за патриархата у Палаузова, I. с., после у Раковски, Асень, 50; има го въ Синодика на Борила и въ единъ македонски сборникъ отъ библиотеката на стареца хаджи Юрданъ Константиновъ въ Велесъ, въ който има много неизследвани, повечето богомилски ржкописи; надѣвамъ се, че всички тѣзи съкровища скоро ще бждатъ пренесени на по-сигурно мѣсто. Въ Поменика къмъ Синодика има единъ пропускъ отъ Константина до Александра; втори, още неиздаденъ поменикъ съ имената на българскитъ царе, царици и патриарси намѣрилъ въ Бояна Григоровичъ, Очеркъ пѣт., 189; третиятъ, за жалость, също тѣй непълненъ, е откритъ въ 1875 г. отъ М. Дриновъ. Списъкътъ на народитъ е издаденъ отъ Шафарикъ II, 732. (Ржкописитъ въ Карловици, у Григоровича, у Дринова; също и въ Бѣлковския сборникъ).

³⁸ Поповъ, Обзоръ хронографовъ русской редакціи, Москва 1866—69, 2 тома. Пакъ отъ него, Сборникъ слав. и русск. сочиненій и статей, внесенныхъ въ хронографы русск. редакціи, Москва 1869. Ср. рецензията на Рачки въ *Rad. XIII*.

³⁹ Чертковъ, О переводѣ Манассиной лѣтописи, Москва, 1842. Рачки *Ocjena izvora za hrvatsku i srbsku poviest*, Zagreb 1864, 156. Дриновъ, Период. списание II, Биларскій, О среднобългарскомъ вокализмѣ, Спб. 1858 г. Ягичъ, *Ein Beitrag zur serb.*